

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

425.094

Szerző:

Cím:

G.Y.

Magyar Nemzet,
1961. jan. 24.

Korszerű építészeti törekvések a főváros rendezési tervében

Személy

Helyszám

1961

A Magyar Építőművészek Szövetségében pénteken folytatódott a budapesti városrendezési tervben felvetett problémák vitája. Brenner János, a BUVÁTI építőművésze »Korszerű építészeti törekvések a budapesti részletes városrendezési tervben« címmel tartotta meg érdekes előadását.

Egységes elvek

Az előadó hangzottatta, hogy építészetünkön belül a város-tervezés is sokat fejlődött az elmúlt években és ebben Budapest komoly részt vállalt. A főváros fejlesztése az általános rendezési terv jóváhagyása előtt is a tervnek megfelelő koncepció szerint történt, ami biztosította az egységes tervezési elvek és felfogások érvényesülését. Nagy jelentőségű volt ebben a főváros városrendezési szerveinek következetes, szakmailag előfeltétel mentes, és az új keresését támogató magatartása. A hatósági és a tervezői szervek harmonikus együttműködésének kialakulása hozta magán a Budapesti Városrendezési Szabályzat tanácsi jóváhagyása, mert ezáltal a tervezői munka egyértelmű kiindulási alapot kapott. Ez a jelentős intézkedés a hagyományos beépítési módok és fokozatok merev kategóriáinak feloldása volt, ennek révén ugyanis lehetőség nyílt korszerű elrendezésű, változó magasságú és tömegű épületegyüttesek megtervezésére.

Részletesen értékelte az előadó Budapest legújabb lakótelepeinek építészeti megoldásait és a még meg nem valósult városrendezési tervek építészeti elgondolásait. Szerinte például, nem váltak be az új lakónegyedeknél azok az elrendezések, amelyek körülépített lakótömbök belsejében helyezték el közintézményeket. Ilyen például a Fiastyúk utcai óvoda. Bár az épület kitűnő megoldású, az így elhelyezett közintézmény megbontja a tömb belső egységes képét, nem lehet megoldani a különböző épületmagasságok és tömegek összehangolását. Utalt

példaként a Lágymányosi lakótelepre, ahol viszont az épületmagasság és tömegarány túlzott egyöntetűsége egyhangúságot eredményezett.

Megváltozott szemlélet

Az utóbbi években megváltozott a városrendezési szemlélet és ez előnyösen tapasztalható az Üllői úttól délre fekvő lakótelep kialakításánál, ahol a tervező kötetlenül fejtette ki elképzeléseit a nagy kiterjedésű tervezési feladatnál. Zárt utcakép hagyományos értelemben csak az új lakónegyed oldalán alakult ki. A zömében háromemeletes beépítést hétemeletes pontházak teszik változatossá. Az Árpád-híd pesti hídfőjénél viszont a tervezőknek számos meglévő közlekedési létesítmény, lakóépület és üzem miatt olyan kötöttségekkel kellett számolniuk, amelyek mellett kialakítását teszik szükségessé. Ezek figyelembevételével ismétlődő motívum-

kat terveztek, melyeknek nagyvonalú ritmusa különösen a Duna-parton jelentkezik új megoldásként. A tervezők a hídlejáró irányváltozását három magasház elhelyezésére használták fel és ezek tömegükkel és elrendezésükkel domináló szerepet töltenek be a lakótelep képében.

A Lágymányosi lakótelep újabb, még meg nem épült része, a már beépült területtől eltérő jellegben fejlődik tovább. Az új építkezéseknél az épületek irányai részben függetlenek az úthálózat irányaitól és a tervező ennek az irányváltozásnak az átmenetét jól elhelyezett magasházzal oldotta meg. Az épületek változó tömegei mozgalmassá teszik a beépítést.

Az óbudai kísérleti lakótelepről szólva, az előadónak az a véleménye, hogy városrendezési szempontból a lakótelep nem a legszerencsésebb. A túlságosan sok épületfajta összekeverése viszonylag kis területen, eleve nem adhatott megnyugtató megoldást. Hasonló, de nem azonos tömegű épületek egymás mellé helyezése diszszonanciákat eredményez, ezért a kiindulási hibáért

azonban nem lehet felelős a város-tervező.

Az óbudai Árpád-hídfő tervezése és beépítése jellegzetesen szanalási feladat, amelyet a meglévő kiépített út- és közműhálózat, valamint az ütemezés követelménye erősen megköt. A tervezők ennek ellenére kulturált megoldásokat javasoltak, figyelembe véve a Dunaparti és a hídfő környéki területek városképi jelentőségét és egyes részek műemléki jellegét.

Változatos városkép

A Moszkva tér rendezési terve jellegzetesen kombinált közlekedési-beépítési probléma. A terv két szintben javasolja a tér nagy forgalmának lebonyolítását, a Széna tér felől lépcsőzetesen elhelyezett irodaházakat, a Moszkva tér északi és nyugati oldalán magas házakat javasol. A Zsigmond tér rendezési terve a hegyoldalra tervezett pontházak csoportjával jól érzékelteti a terep alakulását, megszakítja a zárt utcacsort, amelyről eddig a Rózsadomb alig volt látható. A terv merész javaslatot ad a tér nagyvonalú beépítési és közlekedési rendezésére. A Karolina út és Bocskai út sarkára is készült városrendezési terv, amely korszerű magasház-csoport beiktatásával, változatossá teszi e környék városképét. A magasházak egyúttal a Bocskai út lezárását jelentik és érzékeltetik a budai körút irányváltozását. A magasházak között a mögöttes Sashegy sziluetttje szépen fog érvényesülni.

Brenner János utalt arra, hogy az újabb beépítések a legritkább esetben szimmetrikusak. Amint az épületek alaprajzi és homlokzati megoldásainál is megfigyelhető újabban, a szimmetrikus elrendezés helyett az elemek sorolása lép előtérbe, amelynek ritmikus hatása azonnal szembevetődő. Érdekes megfigyelni,

hogyan az újabb beépítési tervek igyekeznek jellegzetes alap-egységeket létrehozni és azok ismétlésével a beépítést karakterizálni. Ezt a rendszert azután átszövik hangsúlyos elemek, magasépületek, pontházak. Néhány beépítési mód, amely nemrég még korszerűnek és divatosnak számított, teljesen háttérbe szorult. Ilyen például a sávós beépítés, amelyet eredeti formájában alig alkalmaznak. Ez nem véletlen, mert a sávós beépítést nehéz más beépítési módokkal kombinálni, önmagában pedig túlságosan monoton, sok esetben pedig hátrányos volt, szembeállított épületet épülettel, ami csökkentette a lakások zavartalan használatát. Újabbban egyre nagyobb jelentőséget kap az épületek színezése, különösen mióta a típusstervezés előtérbe került. Ebben néha elmentünk a szélsőségekig, túlszíneztük lakótelepeinket.

Egyenetlenségek

Végül arról beszélt az előadó, hogy beépítéseink sűrűsége meghaladja a nemzetközi gyakorlatban elfogadott mértéket a kollektív házas beépítéseknél, ugyanakkor mélyen alatta marad a családi házas beépítéseknél. Egyik oldalon tehát gyakran zsúfolt, zöld területekkel nem eléggé ellátott lakótelepeket építünk, a másik oldalon pedig terjengős, közművekkel el nem látható családi házas területek keletkeznek.

Az érdekes előadásához többen hozzászóltak. **G. J.**